

**MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 2013**

ZOZNAM VYBRANÝCH POUŽITÝCH SKRATIEK

BSK5	Biochemická spotreba kyslíka – päťdňová	MCH ČOV	Mechanicko-chemická čistiareň odpadových vôd	RSV	Rámcová smernica o vodách
BROZ	Bratislavské regionálne ochrannárske združenie	MCHB ČOV	Mechanicko-chemicko-biologická čistiareň odpadových vôd	RÚRAO	Republikové úložisko rádioaktívnych odpadov
BÚ SAV	Botanický ústav Slovenskej akadémie vied	MCHÚ	Maloplošné chránené územie	SAV	Slovenská akadémia vied
CFCS	Chlorofluorokarbóny	MK SR	Ministerstvo kultúry SR	SAŽP	Slovenská agentúra životného prostredia
CITES	Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín)	MLZ	Monitoring lovných zvier a rýb	SBS	Slovenská botanická spoločnosť
CSD	Komisia OSN pre trvalo udržateľný rozvoj	MO SR	Ministerstvo obrany SR	SD	Svetové dedičstvo
CR	Kriticky ohrozený druh rastlín a živočíchov	MP SR	Ministerstvo pôdohospodárstva SR	SE	Slovenské elektrárne
ČOV	Čistiareň odpadových vôd	MPSVaR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	SEZ	Slovenské energetické závody
D.U.	Dobsonove jednotky	MPZ	Mestská pamiatková zóna	SH	Spoločenská hodnota
EBO	Elektrárne Jaslovské Bohunice	MPŽPRR SR	Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja SR	SHMÚ	Slovenský hydrometeorologický ústav
Ed	Endemické druhy rastlín a živočíchov	MSK	Monitoring spotrebného koša	SIŽP	Slovenská inšpekcia životného prostredia
EC	Európska komisia	MV SR	Ministerstvo vnútra SR	SKOS	Slovenské certifikačná spoločnosť
EDETA	Kyselina etyléndiamíntetraoctová	MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva SR	SMOPaJ	Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva
EHS	Európske hospodárske spoločenstvo	MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia SR	SNR	Slovenská národná rada
EDoK	Európsky dohovor o krajine	NACE	Klasifikácia ekonomických činností	SPP	Slovenský plynárenský priemysel
EGN	Európska sieť geoparkov	NAEIS	Národný emisný inventarizačný systém	SR	Slovenská republika
EIA	Posudzovanie vplyvov na životné prostredie	NEL	Nepolarne extrahovateľné látky	SRZ	Slovenský rybársky zväz
EIONET	Európska environmentálna informačná a monitorovacia sieť	NKP	Národná kultúrna pamiatka	SSE	Stredoslovenské elektrárne
EK	Európska komisia	NL	Nerozpuštené látky	SSJ	Slovenská správa jaskýň
EMAS	Environmentálne manažérstvo a audit	NLC	Národné lesnícke centrum	STN	Slovenská technická norma
EMEP	European Monitoring and Evaluation Programme (Program pre monitorovanie a hodnotenie diaľkového prenosu znečistenia ovzdušia v Európe)	NMSKO	Národná monitorovacia sieť kvality ovzdušia	SÚRMS	Slovenské ústredie radiačnej monitorovacej siete
EMO	Elektrárne Mochovce	NMVOC	Nemetánové prchavé organické zlúčeniny	SV	Skupinový vodovod
EMS	Systémy environmentálneho manažérstva	NP	Národný park	ŠFK	Štátny fond kultúry
ENO	Elektrárne Nováky	NPP	Národná prírodná pamiatka	ŠGÚDŠ	Štátny geologický ústav Dionýza Štúra
EOAR	Ekvivalentná objemová aktivita radónu	NPR	Národná prírodná rezervácia	ŠOP SR	Štátna ochrana prírody SR
ERDF	Európsky fond regionálneho rozvoja	NR SR	Národná rada Slovenskej republiky	ŠR SR	Štátny rozpočet SR
ES	Európske spoločenstvo	O	Ostatný odpad	ŠÚ SR	Štatistický úrad SR
EÚ	Európska únia	ODP	Potenciál poškodzujúci ozón	TANAP	Tatranský národný park
EVO	Elektrárne Vojany	OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj	TMP	Trvalá monitorovacia plocha
EVP	Environmentálne vhodné produkt	OH	Odpadové hospodárstvo	TSP	Total Suspended Particles (Celkový poľietavý prach)
EX	Vyhynuté druhy rastlín a živočíchov	OKEČ	Odvetová klasifikácia ekonomických činností	TTP	Trvalé trávne porasty
FAO	Organizácia OSN pre výživu a poľnohospodárstvo	OPaK	Odbor ochrany prírody a krajiny	TU	Technická univerzita
FM	Finančné memorandum	OP	Ochranné pásmo	TZL	Tuhé znečisťujúce látky
GGN	Svetová sieť geoparkov	OPM	Operatívna porada ministra	ÚEV	Územia európskeho významu
GIS	Geografický informačný systém	OSN	Organizácia Spojených národov	ÚGKK SR	Úrad geodézie, kartografie a katastra SR
GMO	Geneticky modifikované organizmy	OÚ	Okresný úrad	UHB	Umelé hniezdné budočky
HBÚ	Hlavný banský úrad	OÚŽP	Okresný úrad životného prostredia	UHP	Umelé hniezdné podložky
HCB	Hexachlórbenzén	OV	Odpadová voda	ÚJD SR	Úrad jadrového dozoru SR
HDP	Hrubý domáci produkt	PAH	Polyaromatické uhľovodíky	ÚKSÚP	Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky
HZ	Historická zeleň	PCB	Polychlórované bifenyly	UMB	Univerzita Mateja Bela
CHKO	Chránená krajinná oblasť	PCT	Polychlórované terfenyly	UNCED	Konferencia OSN o životnom prostredí a rozvoji
CHA	Chránený areál	PD	Poľnohospodárske družstvo	UNDP	Rozvojový program OSN
CHSK	Chemická spotreba kyslíka	PDE	Príkon dávkového ekvivalentu	UNEP	Environmentálny program OSN
CHÚ	Chránené územie	PEZ	Prvotné energetické zdroje	UNESCO	Organizácia OSN pre vzdelávanie, vedu a kultúru
IH	Imisná hodnota/limit	PFCs	Perfluorokarbóny	ÚPN VÚC	Územný plán veľkých územných celkov
INES	Medzinárodná stupnica pre hodnotenie udalostí na jadrových zariadeniach	PHO	Pásmo hygienickej ochrany	ÚSES	Územný systém ekologickej stability
INSPIRE	Infrastructure for Spatial Information in Europe (Infraštruktúra priestorových informácií v Európe)	PIENAP	Pieninský národný park	ÚVZ SR	Úrad verejného zdravotníctva SR
IPKZ	Integrovaná prevencia a kontrola znečistenia	POD	Program obnovy dediny	VaK	Vodárne a kanalizácie
IUCN	International Union for Conservation of Nature (Medzinárodná únia pre ochranu prírody)	POPs	Perzistentné organické látky	VD	Vodné dielo
JE	Jadrová elektrárne	PP	Prírodná pamiatka	VH akcie	Vodohospodárske akcie
KCM	Koordinovaný cielený monitoring	PPF	Poľnohospodársky pôdny fond	VN	Vodná nádrž
KO	Komunálny odpad	PPKP	Plošný prieskum kontaminácie pôd	VOC	Prchavé organické látky
KP	Kultúrna pamiatka	PR	Prírodná rezervácia	VÚC	Veľký územný celok
KURS	Koncepcia územného rozvoja Slovenska	PRLA	Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry	VÚD	Výskumný ústav dopravný
LP	Lesné pozemky	PU	Pamiatkový ústav	VÚP	Výskumný ústav potravinársky
LŠV	Látky škodiace vodám	PZ	Pamiatková zóna	VÚPOP	Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy
MAAE	Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu	RAO	Rádioaktívny odpad	VÚVH	Výskumný ústav vodného hospodárstva
MDA	Minimálna detegovateľná aktivita	RAS	Rozpuštené látky žihané	WB	Svetová banka
MDPaT SR	Ministerstvo dopravy, pošt a telekomunikácií SR	REZZO	Register emisií a zdrojov znečisťovania ovzdušia	WHC	World Heritage Centrum
MF SR	Ministerstvo financií SR	RE	Rada Európy	WHO	Svetová zdravotnícka organizácia
MHD	Mestská hromadná doprava	RISO	Regionálny informačný systém o odpadoch	ZO	Zaťažená oblasť
		RL	Rozpuštené látky	ZSE	Západoslovenské elektrárne
		RN	Rozpočtové náklady	ZZL	Základné znečisťujúce látky
		ROS	Regionálne osvetové stredisko	ŽP	Životné prostredie
		RS	Rehabilitačná stanica		

OBSAH

VÝVOJ KVALITY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA – SUMÁRNE ZHODNOTENIE	4
POZITÍVNE ZISTENIA	4
NEGATÍVNE ZISTENIA	5
ZLOŽKY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ICH OCHRANA	6
OVZDUŠIE	6
VODA	26
HORNINY	46
PÔDA	56
RASTLINSTVO, ŽIVOČÍŠTVO A CHRÁNENÉ ČASTI PRÍRODY	61
MESTSKÉ A VIDIECKE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	80
PRIESTOROVÉ USPORIADANIE A FUNKČNÉ VYUŽÍVANIE ÚZEMIA	80
VIDIECKE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	83
MESTSKÉ ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	85
HODNOTOVÁ DIFERENCIÁCIA, OCHRANA A TVORBA KRAJINY	87
ENVIRONMENTÁLNA REGIONALIZÁCIA	95
KLÚČOVÉ OTÁZKY A KLÚČOVÉ ZISTENIA	95
ENVIRONMENTÁLNA REGIONALIZÁCIA SR	95
PRÍČINY A DÔSLEDKY STAVU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	99
VPLYVY HOSPODÁRSKYCH ODVETVÍ NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	99
MATERIÁLOVÉ TOKY A ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	142
ZMENA KLÍMY	156
ZDRAVIE OBYVATEĽSTVA	164
RIZIKOVÉ FAKTORY V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ	166
FYZIKÁLNE RIZIKOVÉ FAKTORY	166
CHEMICKÉ RIZIKOVÉ FAKTORY	169
ENVIRONMENTÁLNE ZÁŤAŽE	170
HAVÁRIE A ŽIVELNÉ POHROMY	171
GENETICKÉ TECHNOLOGIE A GENETICKY MODIFIKOVANÉ ORGANIZMY	174
STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	177
ENVIRONMENTÁLNA POLITIKA	177
ORGANIZÁCIA ŠTÁTNEJ SPRÁVY STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	178
ENVIRONMENTÁLNE PRÁVO	179
POSUDZOVANIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	180
INTEGROVANÁ KONTROLA A PREVENCIA ZNEČISŤOVANIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	182
PREVENCIA A NÁPRAVA ENVIRONMENTÁLNYCH ŠKÔD	183
PREVENCIA ZÁVAŽNÝCH PRIEMYSELNÝCH HAVÁRIÍ	184
ENVIRONMENTÁLNE HODNOTENIE A OZNAČOVANIE PRODUKTOV	185
ENVIRONMENTÁLNE MANAŽÉRSTVO A AUDIT	187
ZELENÉ VEREJNÉ OBSTARÁVANIE	189
ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA, VZDELÁVANIE A OSVETA	190
ENVIRONMENTÁLNA EKONOMIKA	194
KOMPLEXNÝ ENVIRONMENTÁLNY MONITOROVACÍ A INFORMAČNÝ SYSTÉM	206
ZELENÝ ROZVOJ A ZELENÁ EKONOMIKA	207
MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA	208
MEDZINÁRODNÉ ORGANIZÁCIE	208
EURÓPSKA ÚNIA	209
SPOLUPRÁCA NA MEDZIŠTÁTNEJ ÚROVNI	210
MEDZINÁRODNÉ DOHOVORY	211
ZOZNAM VYBRANÝCH POUŽITÝCH SKRATIEK	214

Tatranský národný park

Názov

SPRÁVA O STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKU 2013

Vydavateľ

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

Námestie Ľudovíta Štúra 1, 812 35 Bratislava

Slovenská agentúra životného prostredia

Tajovského 28, 975 90 Banská Bystrica

Editori

RNDr. Jozef KLINDA, Ing. Zuzana LIESKOVSKÁ a kolektív

Spolupráca

Sekcie a samostatné odbory MŽP SR, odbory SAŽP, ŠÚ SR, MPaRV SR, MDVaRR SR, ÚJD SR, MK SR, MH SR, MV SR, MZ SR, PÚ SR a ostatné inštitúcie uvedené ako zdroje informácií

Grafika

SAŽP Banská Bystrica (obálka od roku 1994 Roderik Klinda)

Sadzba, tlač

Vydavateľstvo PRO, s. r. o., Banská Bystrica

Vydanie

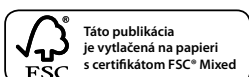
I.

Náklad

800 ks

Rozsah

216 strán

Táto publikácia je vytlačaná na FSC certifikovanom papieri. Nákupom produktov so značkou FSC podporujete zodpovedné obhospodarovanie lesov a prispievate k ich zachovaniu a ochrane.

Publikácia Správa o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 2013 bola vydaná s finančnou podporou Environmentálneho fondu.

Environmentálny fond